

Forslagsstillerne mener, at samfundet skylder disse ældre medborgere, der har arbejdet gennem et langt liv, den sikkerhed, at de kan opretholde det samme indkomstniveau som under sygdom og ledighed, men uden den ofte illusoriske klausul, at de skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Forslagsstillerne er af den opfattelse, at forslaget skal søges gennemført nu, hvor de økonomiske konsekvenser sandsynligvis vil blive meget begrænsede. Det er umuligt at udtale sig om, hvor mange der vil benytte sig af det foreliggende tilbud. Men i samme grad som det udnyttes, vil det spare udgifter på andre områder: arbejdsløshedsunderstøttelse, sygedagpenge, andre sygeudgifter, socialhjælp el. lign., da enhver, der forlader arbejdet, giver plads til en anden og yngre person.

Udgiftkrævende bliver forslaget i det omfang, personer, der i øjeblikket modtager pension før det 67. år, flytter fra pensionsydelsen til den højere efterlønsydelse. Imidlertid er de mennesker, der i dag modtager pension før det 67. år, typisk mennesker med lav livsindkomst og relativt lav levealder. Derfor mener forslagsstillerne, at den her nævnte ydelse fra det offentlige vil være en rimelig retfærdighedshandling over for de mennesker, der slider hårdt og tjener mindst.

Bemærkninger til de enkelte punkter.

ad 1. I SID's tanker om efterløn ligger, at den skal kunne oppebæres af mennesker, der gennem en år-række har haft særlig hårdt og opslidende arbejde. Forslagsstillerne mener imidlertid, forslaget bør omfatte alle mennesker, der i øvrigt er omfattet af dansk sociallovgivning, da det er uhyre vanskeligt for andre at vurdere, hvilket område der er særlig opslidende. Arbejde kan være opslidende både fysisk og psykisk. Især arbejdsomstilling kan være overordentlig belastende for mennesker omkring 60 år. Det ses især af, hvor vanskeligt det er for et menneske i den alder at vende tilbage til arbejdslivet, når det af en eller anden grund har måttet forlade det. Statistikken viser, at den største gruppe, der i dag bliver førtidspensioneret, er ufaglærte arbejdere, over 40 pct., mens den næststørste er selvstændigt næringsdrivende, fiskere, landmænd o. lign. Retten til efterløn kan derfor ikke med rimelighed begrænses til kun at omfatte særlige grupper af lønmodtagere.

ad 2. For personer, der ikke er arbejdsløshedsforsikrede, findes der ikke et umiddelbart udgangspunkt for fastsættelse af efterlønnens størrelse. Forslagsstillerne har ved forslaget om at tage udgangspunkt i en ufaglært arbejders dagpengesats villet tilskynde til, at alle, der har mulighed for det, sørger for at arbejdsløshedsforsikre sig.

ad 3. Det er ikke forslagsstillernes ønske eller hensigt med dette forslag at presse mennesker, der ønsker at arbejde, ud af erhvervslivet. Tværtimod er vi af den opfattelse, at der burde være meget bedre muligheder, end der findes i dag, for, at også mennesker med nedsat arbejdsevne kunne finde passende beskæftigelse. Endvidere er det vor hensigt med det foreliggende forslag at fremme muligheden for en gradvis aftrapning af arbejdstiden i takt med stigende alder og faldende kræfter. Forslagsstillerne er klar over, at dette i høj grad er et spørgsmål om, hvilke aftaler der indgås mellem arbejdsmarkedets parter, men da SID også opererer med denne mulighed i sit forslag, mener vi, at folketinget gennem en vedtagelse af det foreliggende forslag kan være med til at bane vejen for en større smidighed og individuel hensyntagen ved fastsættelse af ældre arbejderes arbejdstid. Der ligger også i forslaget, at en person, der i kortere eller længere tid har oppebåret efterløn, igen skal have mulighed for at arbejde på fuld tid og lade efterlønnen hvile i den periode.

ad 4. I førtidspensionsudvalgets rapport diskuteres forholdene omkring en udvidet adgang til førtidspension fra 55 års alderen, subsidiært en ændring af invaliditetsbegrebet til også at omfatte socialinvaliditet. Med det foreliggende forslag er de forskellige forbehold, rapporten tager over for en udvidelse af invaliditetsbegrebet, bortfaldet. På grund af efterlønnens størrelse og kriterierne for tildelingen vil tilkendelse af invalidepension efter 55 års alderen i realiteten være bortfaldet. Det vil naturligt medføre nogle overvejelser over forholdet mellem invalidepensionens højde og efterløn for yngre invalidepensionister.

Det bemærkes, at forslaget er en genfremsættelse af et i folketingsåret 1976-77, 2. samling, fremsat forslag (beslutningsforslag nr. B 63), se Folketings-tingstidende 1976-77, 2. samling, forhandlingerne sp. 5903 og 5916.